

GEOpuzzle



Európa országai kicsit másképp



GEOdomino



GEOpexeso



Varga Tamás

## A játék szerepe a földrajzoktatásban

A modern pedagógia számos módszerével és azok alkalmazásával folyamatosan foglalkozik a pedagógustársadalom. A különböző továbbképzéseken és szakmai napokon az új és újabb módszerek tanulással és felhasználásával igyekeznek élvezhetőbbé tenni a tanórákat a tanítók és a tanárok. A közoktatás alapiskolai szintjének alsó tagozatán még jelentősen előfordul a játék és a játékos feladatok tömkelege. Azonban ahogy haladunk az évfolyamok számában felfelé, úgy csökken a játék szerepe az oktatásban. Éppen ezért most bemutatnánk pár játékos formát, mellyel elősegíthető a nagyobb diákok érdeklődésének felkeltése is a különböző tanórai témák iránt.

A pedagógiatörténet számos nagy könyve szól arról, hogy a filozófusok és tanítók hasznosnak találták a játék beiktatását a tanulási folyamatokba, mellyel hatékonyabbá tették a tanulást és a különböző tudományok közötti kapcsolatot. A játék tehát a diák – és a felnőtt ember – életének is szerves részét képezi, hiszen a gyermeket körülvevő világ megismerésének, valamint a környezethez való alkalmazkodásnak is az egyik eszköze, melynek segítségével fejleszthetjük a diákok önálló gondolkodását és felfogóképességét. A földrajz tanulása és tanítása során kimondottan nagy szükség van az adott tananyagok szemléltetésére és átláthatóságára, valamint a játékokkal és játékos feladatokkal teli érdekes, színes tankönyvek használatára is, hogy a tanulóban a földrajz ne valami érthetetlen, barokk körmondatokkal teli definícióhalmaz, hanem szemléltethető és könnyen felfogható, általános ismereteket nyújtó tudomány legyen.

Lássunk néhány példát, mellyel hatékonyabbá tehetjük a tanítási órák egy részét:

### Európa országai kicsit másképp

A földrajz egyik legnehezebben tanulható része a térképészet, valamint a térképen való tájékozódás és a térképi tar-

talom felfogása. Ennek megkönnyítése érdekében bátran használhatunk különböző képeket, melyek formája vagy épp külalakja hasonlít a térképen ábrázolt fogalomhoz. A játék célja, hogy fejlessze a térképi ismereteket és a képzeletet.

### GEOdomino

A gyermekkor szinte minden játéka valamilyen úton-módon becsempészhető a tanítási órák valamelyikére. Ilyen például a dominó, a pexeso vagy épp a puzzle.

A geodominó egy olyan játék, melyet szinte minden tananyagnál lehet használni vagy épp elkészíteni. Fő célja a képek és a fogalmak közötti párhuzam megfelelő rögzítése.

### GEOpexeso

A pexeso nagy segítségünkre lehet a térképi jelek megjegyzésében és rögzítésében. Fejlesztheti a térképen való tájékozódást és a jelmagyarázatok értetőbbé válását.

### GEOpuzzle

A geopuzzle használata a regionális földrajztananyagokon belül a világrészek természetföldrajzi és politikai földrajzi részénél ajánlatos. Elősegíti az adott domborzati forma vagy a keresett ország formájának gyors felismerését. Ezzel fejlődik a memória, és a későbbiekben hatékonyabban fogja a diák a vaktérképhez szükséges mentális térképet megalkotni a fejében.

### Szerepjáték

A XXI. század már az alapiskolás diákoktól is megköveteli a kommunikációs képességek fejlesztését és a gyors, de hatékony reakciókat az élet különböző részein. Erre, illetve a versenyekre való jó felkészítési módszer lehet a szerepjátékok alkalmazása a tanítási órákban.

Farsang (2005) szerint a szerepjáték cselekvésközpontú oktatási módszer, célja, hogy szimulált konfliktushely-

zeteken keresztül a résztvevők megismerhessék a társadalmi, politikai struktúrák működését, összetételét. A játék során a politikai kapcsolatok, a gazdasági, környezeti, földrajzi, lakossági, településrendszeri problémák egy modellen keresztül ismerhetőek meg a leggyorsabban. Különböző véleményforma kialakításával kell megoldaniuk a szimulált konfliktusukat. A szerepjáték egy fiktív, de lehetőleg a valósághoz közeli képet nyújtó esemény, amely elősegíti, hogy a diák az adott helyzetben milyen megoldási módot javasol az adott téma rendezéséhez. A diáknak pedig a hozott ismereteket és készségeket kell használni és alkalmazni a megfelelő módon. A cél, hogy a megadott szituációnak megfelelően felszínre kerüljön a diák véleménye a témával kapcsolatban vagy a megszerzett tudásának köszönhetően kialakuljon a témában alkotott álláspontja. Előnye, hogy a használt módszer motivál, készséget és képességet fejleszt.

Természetesen még számtalan módja van annak, hogy játékosan tudjuk a nem mindig kellemes és gyorsan felfogható tananyagokat rögzíteni a gyerekekben. Azonban megállapítható, hogy a játékok módszertani alkalmazásával hatékonyabban lehet tanulni és képességeket, készségeket fejleszteni.

### FELHASZNÁLT IRODALOM:

- FARSANG A. 2005. *Korszerű módszerek a földrajzoktatásban*. 1. kiadás. Szeged: Szegedi Tudományegyetem.
- MAKÁDI M. 2003. *Szerepjáték a földrajz tanításában*. In: A földrajz tanítása. 1. kiadás. Szeged: Mozaik Kiadó, 21–25.
- UJVÁRY-MENYHÁRT M. 2008. *Játékok és játékos feladatok a matematika órákban*. Budapest: ELTE TTK.